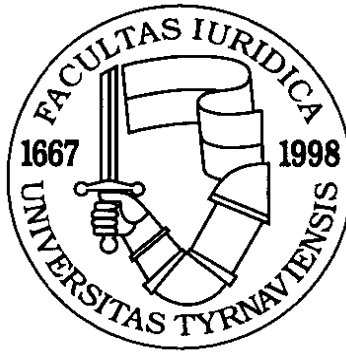

**TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

**TEORETICKÉ ÚVAHY O PRÁVE
21**

**ZBORNÍK Z VEDECKEJ KONFERENCIE
DOKTORANDOV A MLADÝCH VEDECKÝCH PRACOVNÍKOV**

28. marec 2025

Garant konferencie

doc. JUDr. Marianna Novotná, PhD., univ. prof.

Vedecký výbor konferencie

prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc.; doc. JUDr. Kristián Csach, PhD.; prof. JUDr. Dr. Karel Eliáš; prof. JUDr. PhDr. Tomáš Gábriš, PhD., LL.M. MA; prof. JUDr. Ing. Adrián Jalč, PhD.; prof. JUDr. Monika Jurčová, PhD.; doc. Mgr. Marek Káčer, PhD.; doc. JUDr. Viktor Križan, PhD.; doc. JUDr. Miloš Lacko, PhD.; prof. JUDr. Miriam Laclavíková, PhD.; doc. JUDr. Marianna Novotná, PhD., univ. prof.; prof. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD.; doc. JUDr. Eva Szabová, PhD.; doc. JUDr. PhDr. Adriána Pollák, PhD.; prof. JUDr. Ivan Šimovček, CSc.; doc. JUDr. Peter Vyšný, PhD.; doc. JUDr. Lucia Žitňanská, PhD.

Školitelia doktorandov

prof. JUDr. Marek Števček, DrSc., doc. JUDr. Marta Breichová Lapčáková, PhD., doc. JUDr. Jaroslav Čollák, PhD., doc. JUDr. PhDr. Libor Klimek, PhD., doc. JUDr. Marek Švec, PhD., LL.M., prof. PhDr. JUDr. Tomáš Gábriš, PhD., LL.M., MA; prof. JUDr. Ing. Adrián Jalč, PhD.; doc. Mgr. Marek Káčer, PhD.; doc. JUDr. MUDr. Peter Kováč, PhD.; doc. JUDr. Marianna Novotná, PhD. univ. prof.; prof. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD.; doc. JUDr. Peter Varga, PhD., doc. JUDr. Kristián Csach, PhD., doc. JUDr. Eva Szabová, PhD., univ. prof., doc. JUDr. Michal Maslen, PhD.

Recenzenti zborníka

doc. JUDr. Renáta Bačárová, PhD., LL.M.

doc. JUDr. Viktor Križan, PhD.

JUDr. Michal Čerňanský, PhD.

Editorka

JUDr. Zuzana Adamová, PhD.

Creative Commons, BY-NC-ND, 4.0

Publikácia je šírená pod licenciou Creative Commons 4.0, AttributionNonCommercial-NoDerivatives. Dielo je možné opakovane používať za predpokladu uvedenia mien autorov a len na nekomerčné účely, pričom nie je možné z diela ani z jeho jednotlivých častí vyhotoviť odvodené dielo formou spracovania alebo iných zmien.

Za odbornú a jazykovú stránku príspevkov zodpovedajú autori.

Vydavateľ:

Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta

ISBN 978-80-568-0957-0

OBSAH

TEORETICKO-HISTORICKO-ÚSTAVNOPRÁVNÁ SEKCIA - TEÓRIA A DEJINY ŠTÁTU A PRÁVA

Mgr. Dominik Urban

Ľudská dôstojnosť ako ústavná hodnota: teória a prax

JUDr. Radka Semancová

Právne zásady verzus algoritmy: Transformácia rozhodovania v ére AI

JUDr. Marek Gunič

Pripomienkové konanie v Slovenskej republike

JUDr. Marek Morochovič

Postavenie a profesia konkurzného správcu v období 1931-1950 na území Slovenska

Mgr. Timotej Práznovský

Per omnia exaequata sunt legata fideicommissis: náčrt vzťahov odkazov a fideikomisov v justiniánskom práve

VEREJNOPRÁVNÁ SEKCIA – TRESTNÉ PRÁVO

JUDr. Kristína Lacyková, MBA, LL.M., DBA

Väzba ako zaisťovací inštitút v kontexte vybraných medzinárodných dokumentov a vnútroštátnej právnej úpravy

Mgr. Bianka Bilasová

Použitie výpovedí svedkov získaných v neprítomnosti obvineného v kontexte práva na obhajobu: analýza rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-348/21 (HYA a i.)

JUDr. Mikuláš Lévai

Zaisťovanie nástrojov a výnosov z trestnej činnosti

Mgr. Nikola Želiarová

Je možné využiť spravodajskú informáciu ako dôkaz v trestnom konaní?

JUDr. Zuzana Bejdová, LL.M.

Forenznopsychologické posudzovanie výpovede spolupracujúcej osoby

Mgr. Dominik Drdul

Článok 13 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a Slovenská republika

SÚKROMNOPRÁVNA SEKCIA – OBČIANSKE PRÁVO

Mgr. Marek Čiernik

Právna interpretácia, jazykový výklad a rekodifikácia súkromného práva

JUDr. Kristína Rošková

Vybrané teoreticko-právne aspekty vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v kontexte súdnej judikatúry

JUDr. Dominik Marko

Osobitné aspekty straty výhody splátok pri peňažných záväzkoch spotrebiteľov

JUDr. Michaela Sklenárová, PhD.

Účinky koncentrácie konania a pohľad na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 7Cdo/61/2022, z 31. októbra 2023

Mgr. Tobiáš Pacák

Opravné prostriedky v civilnom procese: klasifikácia a vplyv procesných princípov

Mgr. Martin Pogádl

Môže byť dubajská čokoláda turecká?

SÚKROMNOPRÁVNA SEKCIA – PRACOVNÉ PRÁVO

JUDr. Ing. Daniel Molnári, PhD., LL.M.

Nedocenenie modelov znevýhodnenia vytvorených súhrou diskriminačných dôvodov v judikatúre SDEÚ

JUDr. Lucia Čabová, LL.M.

Compliance officer a konflikt záujmov – výzvy vs. riziká

JUDr. Žaneta Krasulová

Uznávanie zahraničnej kvalifikácie ako predpoklad mobility zdravotníckych pracovníkov

VÄZBA AKO ZAISŤOVACÍ INŠTITÚT V KONTEXTE VYBRANÝCH MEDZINÁRODNÝCH DOKUMENTOV A VNÚTROŠTÁTNEJ PRÁVNEJ ÚPRAVY

DETENTION AS AN CUSTODIAL INSTITUTE IN THE CONTEXT OF CHOSEN INTERNATIONAL DOCUMENTS AND NATIONAL LEGISLATION

JUDr. Kristína Lacyková, MBA, LL.M., DBA

doktorandský študijný program trestné právo

Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Katedra trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a forenzných disciplín

kristina.lacykova@gmail.com

Abstrakt: Nakoľko má väzba ako zaisťovací inštitút v prípravnom konaní svoje významné miesto nielen vo vnútroštátnej, ale aj v medzinárodnej právnej úprave, je dôležité spomenúť relevantné právne dokumenty pojednávajúce o predmetnej problematike. V tomto príspevku sú spomenuté vybrané elementárne medzinárodné dokumenty významné pri postupe a rozhodovaní orgánov, ktoré sú príslušné na rozhodovanie o väzbe, ako aj tie, ktoré obsahujú právo na bezpečnosť a osobnú slobodu, pretože zohrávajú dôležitú úlohu v rámci zaisťovania osôb v trestnom konaní.

Kľúčové slová: Väzba. Osobná sloboda. Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach. Trestný poriadok. Európske väzenské pravidlá. Zbor väzenskej a justičnej stráže.

Abstract: Custody is very important institute in criminal proceedings area because of its relevant place not only in national but also in international legal regulation. It is also important to mention relevant legal documents which deal with this topic. I have decided to advert to chosen elementary international legal documents which are important in procedure and decision area of bodies which make decisions related to custody and also the other bodies which include the right to public and personal security and freedom because they play an important role within the frame of custodial arrest.

Keywords: Custody. Personal freedom. European Convention on Human Rights. International Covenant on Civil and Political Rights. Code of criminal procedure. European Prison Rules. Prison and Court Guard Service.

ÚVOD

Problematika výkonu väzby tvorí neopomenuteľnú súčasť väzenského systému na medzinárodnej aj vnútroštátnej úrovni, pretože prostredníctvom využívania tohto inštitútu sa zisťuje nielen to, či skutok, pre ktorý sa vedieť trestné konanie spáchala osoba, ktorá je obvinená zo spáchania daného trestného činu, ale aj všetky potrebné skutočnosti smerujúce k objasneniu skutku. Cieľom tohto príspevku je poukázať na význam samotného inštitútu výkonu väzby, ale aj na dôležité skutočnosti súvisiace s jej nahradením a podmienkami nahradenia väzby. Rovnako je dôležité poukázať aj na dopad aktuálnych problémov na väzenský systém v kontexte vyplnenosti väznic na Slovensku.

Prvá kapitola sa koncentruje na pojmové vymedzenie väzby a význam tohto inštitútu *eo ipso*, ale aj o princípoch ľudskosti a zachovania ľudských práv a slobôd osôb pozbavených

osobnej slobody pôsobiacich *erga omnes*. Rovnako pojednáva o elementárnych dokumentoch regulujúcich problematiku ochrany ľudských práv a slobôd týchto osôb a obligácii spočívajúcej v ich rešpektovaní. Taktiež je v tejto kapitole zahrnutá aj súdna ochrana ako absolútne právo jednotlivca v prípade, ak je niektoré z jeho práv a právom chránených záujmov porušené. Nakoľko je neodmysliteľnou súčasťou uvedenej problematiky aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, práve táto je podkladom pre ďalšiu rozhodovaciu činnosť orgánov súdnej moci na národnej úrovni, čím sa samozrejme stáva prameňom práva.

Európske väzenské pravidlá obsiahnuté v druhej kapitole sú z hľadiska právnej relevancie dôležitým dokumentom, pretože väzenskému systému poskytujú podklad pre reguláciu právnych vzťahov medzi štátom zastúpeným Zborom väzenskej a justičnej stráže a väznenými osobami. Idea Európskych väzenských pravidiel bola implementovaná aj do právneho poriadku Slovenskej republiky, ktorá z neho vytvorila systém založený na rešpektovaní ľudskej dôstojnosti a zachovania ľudských práv. V tejto kapitole je zahrnutá aj relevancia personálneho zloženia a relevantné oblasti, od ktorých závisí úroveň zaobchádzania s väznenými osobami, pretože práve toto zloženie odzrkadľuje úroveň väzenského systému v kontexte dodržiavania ľudských práv.

Tretia kapitola popisuje väzbu ako zaisťovací inštitút v kontexte vnútroštátnej právnej úpravy, ako aj podmienky jeho uplatnenia, dôvody a možnosti nahradenia väzby. Zahŕňa aj pojem obvineného, ktorý predstavuje neodmysliteľnú súčasť inštitútu výkonu väzby. Okrem väzby v rámci trestného konania obsahuje aj stručné vymedzenie pojmu výkonu väzby z penologického hľadiska.

Tento príspevok má poskytnúť detailnejší prehľad o využití inštitútu výkonu väzby z pohľadu trestného práva ale aj penológie, o ich synalagmatickom vzťahu a dôležitých aspektoch trestného konania.

1 VÄZBA AKO INŠTITÚT MEDZINÁRODNÉHO PRÁVA

Inštitút väzby zohráva v právnom poriadku Slovenskej republiky dôležitú úlohu priznanú a priori medzinárodnou právnou úpravou zaoberajúcou sa ochranou ľudských práv. V kontexte využívania inštitútu väzby v oblasti medzinárodného práva je dôležité poukázať na princíp *ius cogens*, ktorý *inter alia* hovorí aj o zákaze mučenia a použitia agresie. Uvedený princíp je nadradený vôli samotných štátov. Táto nadradenosť sa prejavuje tým, že *ius cogens* sú imanentnou súčasťou medzinárodného obyčajového práva, a teda zaväzujú každého k ich dodržiavaniu. Preto je jedným zo základných pilierov v oblasti zaobchádzania s väznenými osobami práve zachovávanie ich ľudských práv.¹

1.1 Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako nositeľ základu ľudských práv

Postupným vývojom medzinárodného práva až do prvej polovice 20. storočia sa okrem subjektov práva, ktorými boli štáty stali aj jednotlivci. Výsledkom tohto vývoja je právna úprava ochrany ľudských práv, ktorá sa vzťahuje na jednotlivcov aj vo vzťahu k obmedzeniu, resp. pozbaveniu ich osobnej slobody. Uvedené vyplýva z relevantných právnych dokumentov, ktoré možno hodnotiť za pokrokové a účinné v tejto oblasti.² Jedným z elementárnych právnych dokumentov významných z hľadiska postupu a rozhodovacej činnosti orgánov príslušných na rozhodovanie o väzbe je Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj ako „Európsky dohovor“) podpísaný 4. novembra v roku 1950 v Ríme, ktorý možno

¹ MATUŠKA, P. Slovensko a medzinárodné právo, 1. vyd., Bratislava: Wolters Kluwer, 2021, s. 15.

² KLUČKA, J. Medzinárodné právo verejné - Všeobecná a osobitná časť. 4. vyd., Bratislava: Wolters Kluwer, 2023, s. 72.

považovať za nositeľa základu pre európsky systém ochrany ľudských práv.³ Jeho relevancia v systéme ochrany ľudských práv je odôvodnená najmä tým, že svojím kontrolným mechanizmom zabezpečuje dodržiavanie ľudských práv a slobôd, ako aj tým, že ukladá obligácie nielen samotným štátom ale aj fyzickým osobám. Taktiež v rámci systému ochrany ľudských práv a slobôd priznáva fyzickým osobám právo domáhať sa súdnej ochrany na Európskom súde pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).⁴

1.2 Súdna ochrana ako nástroj na dodržiavanie ľudských práv

V nadväznosti na uvedené je nevyhnutné poukázať na skutočnosť, že adresátmi právnych noriem sú fyzické a právnické osoby za určených podmienok, nie však štáty. V tomto prípade je potrebné spomenúť aj konštitutívnu úlohu štátov v rámci uplatňovania právnych noriem, ktorá je v tomto zmysle dodržiavaná a regulovaná na základe príslušnej legislatívy.⁵ Európsky dohovor poskytuje Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) množstvo judikatúry týkajúcej sa ochrany ľudských práv, ktorá sa neustále vyvíja. Jeho samotné textové znenie je elementárnym predpokladom v rámci uplatňovania trestnoprávnych noriem na úrovni vnútroštátneho práva. Nadväzujúce rozhodnutia ESLP v konkrétnych prípadoch predstavujú významný prameň práva, ktorý je uplatniteľný v podobe precedensu, a ktorý má z hľadiska hierarchie prednosť pred zákonom v rámci slovenského, resp. vnútroštátneho právneho poriadku. Uvedené rozhodnutia ESLP sú taktiež dôležité aj ako subsidiárny prvok v rámci sudcovskej tvorby práva na vnútroštátnej úrovni, pretože častokrát tvoria pomocný prvok v rámci riešenia tzv. hard cases. Súdny dvor sa v rámci svojej rozhodovacej činnosti opiera práve o relevantné ustanovenia Európskeho dohovoru, a to najmä preto, pretože ide o významný aspekt uplatňovania všeobecných zásad práv Európskej únie v kontexte priamej aplikácie Európskeho dohovoru. Túto skutočnosť je možné verifikovať aj existenciou prameňov práva Európskej únie, ktoré sú jeho integrálnou súčasťou.⁶

1.3 Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach

Ďalším neopomenuteľným dokumentom v rámci medzinárodného priestoru, v centre pozornosti ktorého je oblasť ľudských práv je Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (ďalej len „Medzinárodný pakt“). Uvedený Medzinárodný pakt v Článku 9 upravuje obdobne ako článok 5 v Európskom dohovore právo na bezpečnosť a osobnú slobodu. Rovnako obsahuje aj podmienky pozbavenia osobnej slobody v súlade s právnym predpisom, ako aj obligatórnu časť spočívajúcu v informovaní osoby o skutočnostiach, pre ktoré mu bola obmedzená osobná sloboda. Neodmysliteľnou súčasťou v uvedenom konaní je aj zásada rýchlosti, pretože práve táto poskytuje legálny základ pre rýchle vybavenie veci prostredníctvom súdnej moci. Neopomenuteľným je v tomto kontexte aj článok 10 Medzinárodného paktu, ktorý *in principio* navyše zaručuje ľudské, úctivé a dôstojné zaobchádzanie pre všetky osoby, u ktorých nastal zásah do ich práva na osobnú slobodu. V tomto ustanovení je deklarovaná diferenciácia v rámci umiestňovania obvinených od odsúdených, ako aj oddeleného umiestnenia mladistvých obvinených od ostatných obvinených. Do tohto článku bola implementovaná aj zásada prezumpcie nevinoty v rámci penitenciárneho zaobchádzania s obvinenými umiestnenými vo výkone väzby, s čím súvisí aj následný

³ European convention on human rights. 2013 [online] https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ENG [12. 04. 2025 - dostupný]

⁴ FUNTA, R. Európske právo 3. doplnené a rozšírené vydanie. 3. vyd., Bratislava: Wolters Kluwer, 2024, s. 212.

⁵ STRÁŽNICKÁ, V. Medzinárodná a európska ochrana ľudských práv. 1. vyd., Bratislava: Eurokódex, 2013, s. 227.

⁶ SIMAN, M. Právo Európskej únie. 1. vyd., Banská Bystrica: Euroiuris, 2012, s. 261-262.

prevýchovný a nápravný charakter tohto inštitútu. Mladistvým sú ďalej garantované záruky v súvislosti so zaobchádzaním s nimi, a to s prihliadnutím na ich vek a právne postavenie.⁷

2 EURÓPSKE VÄZENSKÉ PRAVIDLÁ AKO ZÁKLADNÝ PILIER REŠPEKTOVANIA ĽUDSKÝCH PRÁV VO VÄZENSKÝCH ZARIADENIACH

Pre reguláciu výkonu väzby *eo ipso* sú dôležité Európske väzenské pravidlá, ktoré sú považované za významný dokument vo oblasti penitenciárneho zaobchádzania, ktorý bol prijatý Radou Európy v januári roku 2006. Obsahovo sú zamerané na spravovanie väzenských zariadení, zaobchádzanie s väznenými osobami a na ochranu základných práv väznených osôb. Tieto pravidlá využíva ESĽP pri posudzovaní sťažností, ktoré sa týkajú väzenských podmienok. Aj do samotnej judikatúry ESĽP je zakomponovaná nutná snaha o vytvorenie priaznivých životných podmienok vo väzniciach, no je však obtiažne zabezpečiť ich unitárne dodržiavanie vo všetkých členských štátoch.⁸

2.1 Požiadavky na väzenský personál ako determinant úrovne väzenského systému

Pôvodné znenie týchto pravidiel bolo zmenené Výborom ministrov, keď sa schválilo Odporúčanie Rec (2006) 2 o Európskych väzenských pravidlách. Predstavujú nový vzorový systém pre štáty, aby sa usilovali dosiahnuť aspoň minimálny stanovený štandard, nakoľko sa týkajú osôb vzatých do väzby alebo osôb, ktoré boli pozbavené osobnej slobody na základe rozsudku. Nakoľko je predmetom uvedenej problematiky penitenciárne zaobchádzanie s obvinenými umiestnenými vo výkone väzby, je dôležité poukázať aj na personálne zloženie a relevantné oblasti, od ktorých závisí úroveň zaobchádzania s obvinenými, pretože práve tie odzrkadľujú kvalifikovanosť väzenského personálu a úroveň väzenského systému. Obsahovo sa skladajú z deviatich častí, ale kľúčová pre personálne zabezpečenie je piata časť týchto pravidiel. Pojednáva o problematike:

- a) vedenia a personálu väznice, práce ako verejnej služby,
- b) výberu väzenského personálu,
- c) školení väzenského personálu,
- d) riadenia väznice,
- e) odborného personálu,
- f) povedomia verejnosti,
- g) výskumu a hodnotenia.⁹

Vedenie a personál väznice - za väzenské zariadenia by mali zodpovedať štátne orgány, ktoré sú oddelené od policajných a vojenských zložiek a orgánov činných v trestnom konaní. Etický kódex je základným dokumentom pre riadenie väzníc, ktorý stanovuje povinnosť pre väzenský personál zaobchádzať s väznenými osobami v súlade so zásadou humánosti a rešpektu ľudskej dôstojnosti. Okrem toho vedenie väznice má pracovníkov viesť k tomu, aby poznali cieľ a účel väzenského systému a v súlade s ním vykonávali svoju činnosť. Samozrejme, majú povinnosť napomáhať väzneným osobám k ich reintegrácii do spoločnosti po prepustení z výkonu trestu. S tým súvisí aj záväzok vykonávať svoju prácu na vysokej profesionálnej úrovni a dodržiavať pravidlá, ktoré sa na personál vzťahujú. Personál musí svoju prácu vykonávať tak, pôsobil vzorne pre väznené osoby, a aby bol nimi rešpektovaný.

⁷ Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach. 2022 [online] https://osn.cz/wp-content/uploads/2022/08/mezinar.pakt-obc.a.polit._prava_.pdf [10. 05. 2025 - dostupný]

⁸ Odporúčanie Rec (2006) 2 Výboru ministrov Rady Európy členským štátom o Európskych väzenských pravidlách. 2006 [online] https://www.justice.gov.sk/dokumenty/2021/05/Rec-2006_2sj.pdf [05. 04. 2025 - dostupný]

⁹ KNÁPKOVÁ, D. Penológia. 1. vyd., Bratislava: Wolters Kluwer, 2016, s. 62-64.

Výber väzenského personálu - ide o kľúčovú úlohu vedenia, pretože od správneho výberu väzenského personálu závisí správne fungovanie väzenského zariadenia. Personál má byť vybraný starostlivo, má byť zabezpečené jeho kontinuálne vzdelávanie, ale aj adekvátne odmeňovanie a spoločenské postavenie. Má mať istotu v podobe trvalého pracovného pomeru, pozitívneho zaobchádzania, efektivity, dobrého fyzického aj psychického zdravia a vzhľadom na pozíciu aj primeraného vzdelania. Aby uchádzači mali záujem o druh tejto práce, v tomto dokumente je stanovené, že aj platy majú byť primerané, hlavne kvôli udržaniu a atraktivite tohto povolania. Výber vhodného personálu sa má realizovať v súlade s rešpektovaním zásady nediskriminácie.

Školenie väzenského personálu - personál má byť odborne vyškolený pred nástupom do služby, a to ako teoreticky, tak aj prakticky. Počas celého služobného pomeru si má väzenský personál rozvíjať svoju odbornosť a znalosti, a vedenie mu to má zabezpečiť. Musia byť oboznámení so základnými právnymi predpismi týkajúcimi sa ľudských práv (Európsky dohovor o ľudských právach, Európsky dohovor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania). Špecifické vzdelávanie sa má zabezpečiť pre personál, ktorý pracuje s cudzincami, ženami, mladistvými a duševne chorými.

Riadenie väznice - väznice majú byť riadené v súlade s medzinárodnými normami a zachovávaním základných ľudských práv a slobôd. Má sa zabezpečovať vzájomná komunikácia medzi väzenských personálom na rozličných sekciách. S tým súvisí aj podpora ich spolupráce, ktorá má viesť k starostlivosti o väznené osoby a ich reintegráciu. Každá väznica má mať na čele riadenia riaditeľa s adekvátnou kvalifikáciou, administratívnymi schopnosťami, vzdelaním a skúsenosťami. Zároveň vedenie aj personál majú byť schopní hovoriť jazykom majority väzňov, ale jazykom, ktorému rozumie väčšina z nich.

Odborný personál - je nevyhnutnou súčasťou väzenského personálu, ktorými sú psychiatri, psychológovia, sociálni pracovníci, učitelia, inštruktori športu a telesnej výchovy. Povedomie verejnosti- väzenské orgány majú poskytovať verejnosti informácie o práci väzenského personálu a o jej význame pre spoločnosť.

Výskum a hodnotenie - tvorí významnú oblasť, pretože väzenské orgány majú za úlohu podporovať výskum a hodnotenie účelu oblasti väzenstva a jeho miesto v demokratickej spoločnosti.¹⁰

3 VÄZBA AKO ULTIMA RATIO

Na Európske väzenské pravidlá reflektuje vnútroštátna legislatíva regulujúca oblasť výkonu väzby, ktorá v rámci trestného konania predstavuje inštitút, ktorým je obvinená osoba na základe rozhodnutia súdu na nevyhnutne potrebný čas pozbavená osobnej slobody za účelom zaistenia jej prítomnosti v rámci trestného konania. Nemožno poprieť, že ide o jeden z najväčších zásahov do garantovaných ľudských práv, pretože sa týka obmedzenia osobnej slobody jednotlivca. Z hľadiska uvedeného intenzívneho zásahu do osobnej slobody jednotlivca ide aj o inštitút, ktorý je potrebné vždy využívať ako prostriedok *ultima ratio*. Predstavuje zaisťovací inštitút, ktorý je fakultatívnej povahy a je nutné ho využívať len v prípadoch, kedy je preukázateľne nevyhnutné ho využiť. Prítomnosť osoby v trestnom konaní má byť *a priori* vyriešená prostredníctvom iných alternatívnych zaisťovacích prostriedkov. Preto je v tomto kontexte dôležité spomenúť zásadu zdržanlivosti aj zásadu primeranosti, ktoré pokrývajú mieru závažnosti trestného činu a zmysel zásady *ultima ratio*. Väzobné stíhanie obvinenej osoby je však pre dosiahnutie účelu samotného trestného konania v určitých prípadoch nevyhnuté. V nadväznosti na uvedené je však nemožné opomenúť fakt, že nejde

¹⁰ Odporúčanie Rec (2006) 2 Výboru ministrov Rady Európy členským štátom o Európskych väzenských pravidlách. 2006 [online] https://www.justice.gov.sk/dokumenty/2021/05/Rec-2006_2sj.pdf [05. 04. 2025 - dostupný]

o inštitút s charakterom sankcie, ale ide iba o zaistovacie inštitút.¹¹ Keďže väzba je významným zabezpečovacím inštitútom, prostredníctvom ktorého sa zabezpečuje prítomnosť obvineného na trestnom konaní a jej význam spočíva v dočasnom pozbavení osobnej slobody obvineného na základe rozhodnutia súdu, nie je možné opomenúť skutočnosť, že ide o fakultatívny inštitút so zabezpečovacím charakterom. Z uvedeného vyplýva, že absentuje obligácia, ktorá by zaviazala súd k uplatňovaniu inštitútu výkonu väzby u každého obvineného *sine exceptione*. Nakoľko sa v tomto prípade spomína vysoký zásah do ľudských práv, súd danú väzbu uplatní iba v prípade, ak sú na jej využitie dané dôvody podľa Článku 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky. Z toho ďalej jasne vyplýva, že inštitút väzby nemožno považovať za sankciu, pretože v procesnom postavení obvineného v trestnom konaní sa zohľadní princíp prezumpcie nevinoty, ktorý je zakotvený Ústave Slovenskej republiky.¹² Z tohto dôvodu boli z medzinárodného práva do národnej legislatívy Slovenskej republiky implementované zásady trestného konania, ktoré musia byť obligatórne dodržané. K jedným z najvýznamnejších patrí zásada primeranosti v trestnom konaní. Jej relevancia spočíva práve v koherencii s Medzinárodným paktom, ktorý s uvedenou zásadou spája právo na osobnú slobodu. Medzinárodný pakt túto zásadu väzobného stíhania obvineného uplatňuje *in extenso*, pretože zakazuje pozbavenie osobnej slobody jednotlivca okrem zákonom stanovených prípadov.¹³

3.1 Trvanie väzby

Na uvedené vecne nadväzujú ustanovenia Trestného poriadku, ktoré kladú dôraz na prioritné vybavovanie väzobných vecí. Z časového hľadiska je možné vykonávať väzbu v prípravnom štádiu trestného konania, ako aj v konaní pred súdom len v zákonom stanovenej lehote. Táto lehota je teda absolútne platná pre prípravné konanie, a rovnako tak aj pre konanie pred súdom v rámci trestného konania. V prípravnom konaní je pre väzbu stanovená základná lehota 7 mesiacov.¹⁴ V prípade, ak prokurátor neprepustí najneskôr v posledný deň lehoty väzby obvineného na slobodu, a zároveň hrozí, že lehota väzby by mohla presiahnuť hranicu 7 mesiacov, je povinný najneskôr v lehote 20 pracovných dní predložiť sudcovi pre prípravné konanie návrh na predĺženie lehoty tejto väzby. Ako už bolo spomínané, navrhnúť predĺženie lehoty väzby je možné, a to aj opakovane, avšak celková lehota väzby nesmie za žiadnych okolností prekročiť maximálnu stanovenú dĺžku jej trvania. Maximálnu lehotu väzby diferencuje slovenský právny poriadok podľa toho, či sa vzťahuje na osobu obvinenú z prečinu, zločinu alebo obzvlášť závažného zločinu. Spoločne pre prípravné aj súdne konanie predstavuje lehota väzby pri prečine 12 mesiacov, pri zločine 36 mesiacov a pri obzvlášť závažnom zločine 48 mesiacov. Z uvedenej celkovej lehoty väzby prináleží prípravnému konaniu väzba v trvaní najviac 7 mesiacov v rámci prečinu, 9 mesiacov v rámci zločinu a 25 mesiacov pri obzvlášť závažnom zločine. Trestný poriadok však pojednáva aj o väzbe v trvaní až 60 mesiacov. V tomto prípade sa inštitút väzby v uvedenej dĺžke uplatní v prípade, ak ide o vedenie trestného stíhania v rámci obzvlášť závažného zločinu, za spáchanie ktorého je možné uložiť trest odňatia slobody vo výške 25 rokov alebo doživotný trest odňatia slobody. Okrem toho je možné túto lehotu uplatniť aj vtedy, ak došlo k spáchaniu trestného činu terorizmu, pričom kvôli obťažnosti alebo iným vážnym dôvodom nebolo možné danú vec skončiť, a zároveň by prepustenie obvineného z výkonu väzby mohlo spôsobiť zmarenie alebo sťaženie dosiahnutia účelu vedeného trestného konania. Súd môže v danom prípade rozhodnúť o predĺžení celkovej lehoty väzby na nevyhnutne potrebný čas. Toto predĺženie lehoty väzby je možné uplatniť aj opakovane, pričom nesmie presiahnuť dĺžku 60 mesiacov. V tejto súvislosti je dôležité

¹¹ IVOR, J. Trestné právo procesné. 2. vyd., Bratislava: Wolters Kluwer, 2010, s. 324-325.

¹² KLÁTIK, J. Vybrané kapitoly z penológie. 1. vyd., Banská Bystrica : Belianum, 2022, s. 51-52.

¹³ Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, čl. 9 ods. 1, 3.

¹⁴ IVOR, J. Trestné právo procesné. 2. vyd., Bratislava: Wolters Kluwer, 2010, s. 334-335.

spomenúť, že za začiatok plynutia lehoty väzby je daný momentom obmedzenia osobnej slobody.¹⁵

3.2 Obvinený a podmienky výkonu väzby

Trestný poriadok o pojme obvinený pojednáva v ustanovení § 33, pričom za neoddeliteľnú súčasť možno považovať aj práva a povinnosti obvinených v trestnom konaní podľa § 34. Z penologickej roviny je podstatné jeho vzatie do väzby z väzobných dôvodov v zmysle § 71 ods. 1 Trestného poriadku. Okrem toho trestné právo pojednáva aj o tzv. protiteroristickej väzbe, ak je vedené trestné stíhanie pre niektorý z trestných činov terorizmu, a kumulatívne, ak všetky doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že bol takýto skutok spáchaný a bol spáchaný obvineným. Špecifickou väzbou je väzba mladistvého obvineného, k uplatneniu ktorej dôjde, ak nie je možné väzbu nahradiť z dôvodu, že nestačí na naplnenie svojho účelu. V penologickej oblasti sa za osobu obvineného považuje aj osoba obžalovaného, hoci samotný zákon č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov pojem obžalovaný neobsahuje.¹⁶

Zákonnosť rozhodnutia o vzatí obvinenej osoby do väzby je daná kumulatívnym splnením formálnych a materiálnych podmienok väzby. Pod formálnou podmienkou rozumieme vydanie uznesenia o vznesení obvinenia, pričom vydané rozhodnutie po formálnej stránke obsahuje všetky náležitosti upravené v § 206 ods. 3 Trestného poriadku. V prípade, ak uvedený postup nebude dodržaný v zmysle § 206 ods. 3, znamenalo by to nezákonnosť rozhodnutia *eo ipso*, čo by okrem toho kreovalo prekážku brániacu vziať obvineného do väzby. V tomto kontexte je taktiež nutné spomenúť, že skutok, na základe ktorého došlo k vzneseniu obvinenia musí byť obligatórne totožný so skutkom, ktorý bol podkladom pre začatie trestného stíhania.¹⁷

K ďalšej formálnej podmienke vzatia obvineného do väzby patrí včasnosť podania návrhu na vzatie obvineného do väzby. Lehota prokurátora na zrealizovanie tohto úkonu je 48 hodín. Zákonná lehota je považovaná za zachovanú, ak prokurátor návrh podá návrh na vzatie obvineného do väzby do 48 hodín od okamihu obmedzenia osobnej slobody podozrivého alebo obvineného. Prokurátor je povinný lehotu dodržať aj pokiaľ ide o prevzatie osoby, ktorej bola osobná sloboda obmedzená občiansky podľa § 85 ods. 2 Trestného poriadku alebo pri zaistení osoby podľa osobitného zákona v zmysle ustanovenia § 85 ods. 3 a ods. 4 Trestného poriadku. Aj keď sa uvedený postup môže javiť ako príliš striktný, jeho implementácia je odôvodnená najmä preventívnym hľadiskom tak, aby sa predchádzalo možnému zneužitiu a umelému predlžovaniu stanovenej lehoty v trvaní 48 hodín.¹⁸

3.3 Podmienky uplatnenia inštitútu nahradenia väzby

Nakoľko má v systéme zaisťovacích prostriedkov osôb väzba postavenie *ultima ratio*, Trestný poriadok vo svojich relevantných ustanoveniach upravuje aj menej invazívne zaisťovacie inštitúty ako prostriedky nahradenia väzby. Ak je výsledkom rozhodovacej činnosti práve využitie inštitútu nahradenia väzby, obvinená osoba bude aj naďalej trestne stíhaná na slobode, a to aj napriek existencii dôvodov väzby upravených v § 71 ods. 1 Trestného poriadku; okrem dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku a § 71 ods. 3 písm. b) Trestného poriadku.¹⁹ Väzbu je možné nahradiť zárukou, ktorú ponúkne zložiť záujmové združenie

¹⁵ § 76, § 76a zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov.

¹⁶ TITTOVÁ, M. Zákon o výkone väzby, Komentár. 1. vyd., Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 14-18.

¹⁷ IVOR, J. Trestné právo procesné. 2. vyd., Bratislava: Wolters Kluwer, 2010, s. 334.

¹⁸ § 85 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov.

¹⁹ IVOR, J. Trestné právo procesné. 2. vyd., Bratislava: Wolters Kluwer, 2010, s.337-338.

občanov alebo dôveryhodná osoba. Ponúknutie záruky uvedenými osobami spočíva v kumulatívnom naplnení zákonných podmienok v tom, že zaručia prítomnosť obvineného na úkonoch trestného konania na výzvu orgánov činných v trestnom konaní a súdu, pričom sa zaväzujú im aj oznámiť vzdialenie obvineného z miesta svojho pobytu, a zároveň sudca pre prípravné konanie alebo súd túto záruku považujú za dostačujúcu a prijímu ju. Ďalšou z možností nahradenia väzby je zloženie písomného sľubu obvineným. Z dikcie samotného názvu vyplýva, že obligatórnou formou zloženia sľubu je písomná forma. Tu sa obvinený zaväzuje, že bude viesť riadny život, nebude sa dopúšťať páchania trestnej činnosti, bude dodržiavať a plniť všetky súdom uložené povinnosti a obmedzenia. Väzba sa v tomto prípade nahradí obdobne ako v prípade ponúknutia záruky záujmového združenia občanov alebo dôveryhodnej osoby. Okrem spomínaných dvoch možností nahradenia väzby je väzbu možné nahradiť aj dohľadom probačného a mediáčného úradníka, prípadne aj odovzdaním takéhoto dohľadu do iného členského štátu v rámci Európskej únie, a to s prihliadnutím na obvineného a samotný charakter prípadu. V rámci nahradenia väzby legislatíva pojednáva aj o inštitúte peňažnej záruky, ktorý je možné využiť, ak existujú dôvody väzby okrem dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku alebo podľa § 71 ods. 3 písm. b) Trestného poriadku. Tento inštitút je však podľa povahy striktnejší, pretože obsahuje extenzívne vymedzenie podmienok, za splnenia ktorých môže byť tento inštitút uplatnený. Okrem prijatia samotnej peňažnej záruky od obvineného je možné, aby ju zložila aj iná osoba za obvineného, avšak pre jej prijatie musí byť táto osoba informovaná o podstate obvinenia a o všetkých relevantných skutočnostiach súvisiacich s existenciou dôvodov väzby.²⁰ Ak dôjde k nahradeniu väzby, pričom sa súčasne uložia primerané povinnosti a obmedzenia podľa § 82 Trestného poriadku, kontrola ich dodržiavania sa vykonáva prostredníctvom technických prostriedkov, ak bola takáto kontrola nariadená.²¹ Inštitút nahradenia väzby je vzhľadom na kriminalitu možné považovať za efektívny nástroj eliminácie záťaže na väzenské zariadenia v rámci Slovenskej republiky, avšak je potrebné poukázať na skutočnosť, že aktuálna situácia z pohľadu naplnenia kapacity týchto zariadení je značne poddimenzovaná. V minulosti bola preplnenosť väzníc aktuálnou témou, avšak dnes je tento problém prekonaný najmä v oblasti výkonu trestu odňatia slobody. Nemožno pochybovať o tom, že ak by sa alternatívne väzobné prostriedky spolu s alternatívnym trestaním využívali frekventovanejšie, znamenalo by to na jednej strane zníženie záťaže na väzenské zariadenia, no na strane druhej by to znamenalo nárast logistických problémov pri zabezpečovaní činností v nich, ale aj v objektoch Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Z tohto dôvodu je potrebné alternatívne väzobné prostriedky a alternatívne trestanie vnímať v dvoch rovinách.²²

3.4 Právna úprava výkonu väzby z pohľadu penológie

Trestný poriadok o pojme obvinený pojednáva v ustanovení § 33, pričom za neoddeliteľnú súčasť možno považovať aj práva a povinnosti obvinených v trestnom konaní podľa § 34. Z penologickej roviny je podstatné jeho vzatie do väzby z väzobných dôvodov v zmysle § 71 ods. 1 Trestného poriadku. Okrem toho trestné právo pojednáva aj o tzv. protiteroristickej väzbe, ak je vedené trestné stíhanie pre niektorý z trestných činov terorizmu, a kumulatívne, ak všetky doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že bol takýto skutok spáchaný a bol spáchaný obvineným. Špecifickou väzbou je väzba mladistvého obvineného, k uplatneniu ktorej dôjde, ak nie je možné väzbu nahradiť z dôvodu, že nestačí na naplnenie

²⁰ § 80, § 81 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov.

IVOR, J. Trestné právo procesné. 2. vyd., Bratislava: Wolters Kluwer, 2010, s. 338-339.

²¹ § 82 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov.

²² FERENČÍKOVÁ, S. Recidíva ako determinant koncepcie väznenstva. In: MENCEROVÁ, I. (eds.) Problémy recidívy v trestnej politike štátu. Banská Bystrica : Belianum, 2022, s. 81-86.

svojho účelu. V penologickej oblasti sa za osobu obvineného považuje aj osoba obžalovaného, hoci samotný zákon č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov pojem obžalovaný neobsahuje.²³

Právna úprava výkonu väzby je v podmienkach Slovenskej republiky zakotvená v dvoch právnych predpisoch, pričom za primárny sa považuje zákon č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov a za subsidiárny vo vzťahu k nemu Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 437/2006 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu väzby v znení neskorších predpisov. Okrem nich sú pre samotný výkon väzby v Zbore väzenskej a justičnej stráže relevantné normatívne správne akty, a to rozkazy ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, rozkazy generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže, zbierky inštrukcií, pokynov a smerníc a rozkazy riaditeľa ústavu. Účelom uvedenej právnej úpravy je najmä úprava vzťahov medzi Zborom väzenskej a justičnej stráže v postavení štátu a obvinenými a odsúdenými.²⁴

ZÁVER

Tento príspevok poskytol prehľad o inštitúte výkonu väzby v kontexte medzinárodnej právnej úpravy, ako aj vnútroštátnej. Boli v ňom spomenuté medzinárodné dokumenty tvoriace základný pilier tohto inštitútu, pretože práve tieto sú podkladom pre kreovanie pokrokovej a modernej právnej úpravy v rámci národnej legislatívy. Samozrejmosťou bolo spomenúť aj dôležitosť ochrany ľudských práv väznených osôb, nakoľko práve ich ochranou sa dokáže zabezpečiť udržiavanie väzenského systému a podmienok výkonu väzby na európskej úrovni. Na túto problematiku vecne nadväzovali Európske väzenské pravidlá, ktoré poskytujú ostatným štátom relevantný podklad na implementáciu jednotlivých ustanovení do vnútroštátnej legislatívy. Okrem všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré boli spomenuté v prvých dvoch kapitolách a čiastočne v tretej bolo potrebné poukázať aj na existenciu interných predpisov Zboru väzenskej a justičnej stráže vychádzajúce z národnej aj medzinárodnej legislatívy, ktoré regulujú vzťahy medzi väzenským personálom a väznenými osobami, čím sa má dosiahnuť dodržiavanie ľudských práv väznených osôb a zákonné zaobchádzanie s nimi. Tento príspevok priblížil význam inštitútu výkonu väzby v kontexte zachovania ľudských práv, ako aj potrebu ich implementácie do vnútroštátnej legislatívy, pretože ich samotný význam je pre spoločnosť nenahraditeľný a jedinečný.

POUŽITÁ LITERATÚRA

FERENČÍKOVÁ, S. Recidíva ako determinant koncepcie väzenstva. In: MENCEROVÁ, I. (eds.) Problémy recidívy v trestnej politike štátu. Banská Bystrica : Belianum, 2022, s. 81-86.

FUNTA, R. Európske právo 3. doplnené a rozšírené vydanie. 3. vyd., Bratislava: Wolters Kluwer, 2024, s. 212.

IVOR, J. Trestné právo procesné. 2. vyd., Bratislava: Wolters Kluwer, 2010, s. 338-339.

KLÁTIK, J. Vybrané kapitoly z penológie. 1. vyd., Banská Bystrica : Belianum, 2022, s. 51-52.

---

²³ TITLOVÁ, M. Zákon o výkone väzby, Komentár. 1. vyd., Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 14-18.

²⁴ Zákon č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov.

Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 437/2006 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu väzby v znení neskorších predpisov.

KLUČKA, J. Medzinárodné právo verejné - Všeobecná a osobitná časť. 4. vyd., Bratislava: Wolters Kluwer, 2023, s. 72.

KNÁPKOVÁ, D. Penológia. 1. vyd., Bratislava: Wolters Kluwer, 2016, s. 62-64.

MATUŠKA, P. Slovensko a medzinárodné právo, 1. vyd., Bratislava: Wolters Kluwer, 2021, s. 15.

Odporúčanie Rec (2006) 2 Výboru ministrov Rady Európy členským štátom o Európskych väzenských pravidlách. 2006 [online] https://www.justice.gov.sk/dokumenty/2021/05/Rec-2006_2sj.pdf [05. 04. 2025 - dostupný]

SIMAN, M. Právo Európskej únie. 1. vyd., Banská Bystrica: Euroiuris, 2012, s. 261-262.

STRÁŽNICKÁ, V. Medzinárodná a európska ochrana ľudských práv. 1. vyd., Bratislava: Eurokódex, 2013, s. 227.

TITTLOVÁ, M. Zákon o výkone väzby, Komentár. 1. vyd., Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 14-18.

Teoretické úvahy o práve
21

ZBORNÍK Z VEDECKEJ KONFERENCIE
DOKTORANDOV A MLADÝCH VEDECKÝCH PRACOVNÍKOV

PRÁVNICKÁ FAKULTA
TRNAVSKEJ UNIVERZITY V TRNAVE
2025

JUDr. Zuzana Adamová, PhD. (ed.)